

Skýrsla Lífsverks um ábyrgar fjárfestingar fyrir starfsárið 2023

Ágúst 2024

Skýrsla Lífsverks um ábyrgar fjárfestingar fjallar um starfsemi sjóðsins tengdar ábyrgum fjárfestingum á starfsárinu 2023.

Farið var í gagngera endurskoðun á stefnu Lífsverks í ábyrgum fjárfestingum á árunum 2022 og 2023. Endurskoðuð stefna er töluvert breytt frá fyrri stefnu og er í raun ný stefna um ábyrgar fjárfestingar. Áhersla var á að sjónarmið eignastýringar væru útgangspunktur við mótun stefnunnar og auk þess var horft til reynslu undanfarinna ára af innleiðingu fyrri stefnu. Starfsfólk og stjórn sjóðsins ásamt utanaðkomandi sérfræðingum í sjálfbærni hófu vinnu á haustmánuðum 2022 sem stóð fram á fyrri árshelming 2023.

Ný stefna Lífsverks lífeyrissjóðs í ábyrgum fjárfestingum var samþykkt af stjórn í febrúar 2023 og uppfærð í maí sama ár. Hin nýja stefna skilgreinir sjálfbærni viðmið í fjárfestingum og áhættustýringu sjóðsins, m.a. í samræmi við 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Það er mat stjórnar að fjárhagsleg og ábyrg markmið fari saman og stuðli í sameiningu að bættum hag sjóðfélaga og gildir stefnan um fyrirtæki og aðra útgefendur fjármálagerninga í samtryggingardeild og séreignardeildum sjóðsins. Við mat á sjálfbærni horfir sjóðurinn til viðmiða um umhverfisþætti, félagslega þætti og stjórnarhætti (UFS viðmið) og koma þau á margþættan hátt inn í ákvarðanatöku og áhættumat sjóðsins. Til að skerpa á mikilvægi eftirfylgni með sjálfbærni viðmiðum í fjárfestingum sjóðsins, þá var hluthafastefna sjóðsins sameinuð við stefnu um ábyrgar fjárfestingar.

Í júní 2023 tóku gildi ný lög og reglugerðir er lúta að upplýsingagjöf um sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu og flokkunarkerfi fyrir sjálfbærar fjárfestingar. Yfirlit um stöðu Lífsverks lífeyrissjóðs gagnvart innleiðingu reglugerðar (ESB) 2019/2088 um áhættu tengda sjálfbærni og veitingu upplýsinga sem tengjast sjálfbærni í tengslum við fjármálaafurðir (e. Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) má sjá í viðauka I í skýrslu þessari og á sérstöku upplýsingablaði hvernar séreignarleiddar sjóðsins.

Lagaumhverfið breytist hratt, nýjar reglugerðir líta dagsins ljós, auknar kröfur til eignastýringaraðila og eftirfylgni eftirlitsaðila. Þá er fyrirsjáanlegt að lög, reglur og viðmið haldi áfram að taka breytingum. Ljóst er að næstu árin er enn töluverð vinna framundan tengd ábyrgum fjárfestingum. Regluleg endurskoðun stefnu sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar er hluti af þeirri vinnu til framtíðar.

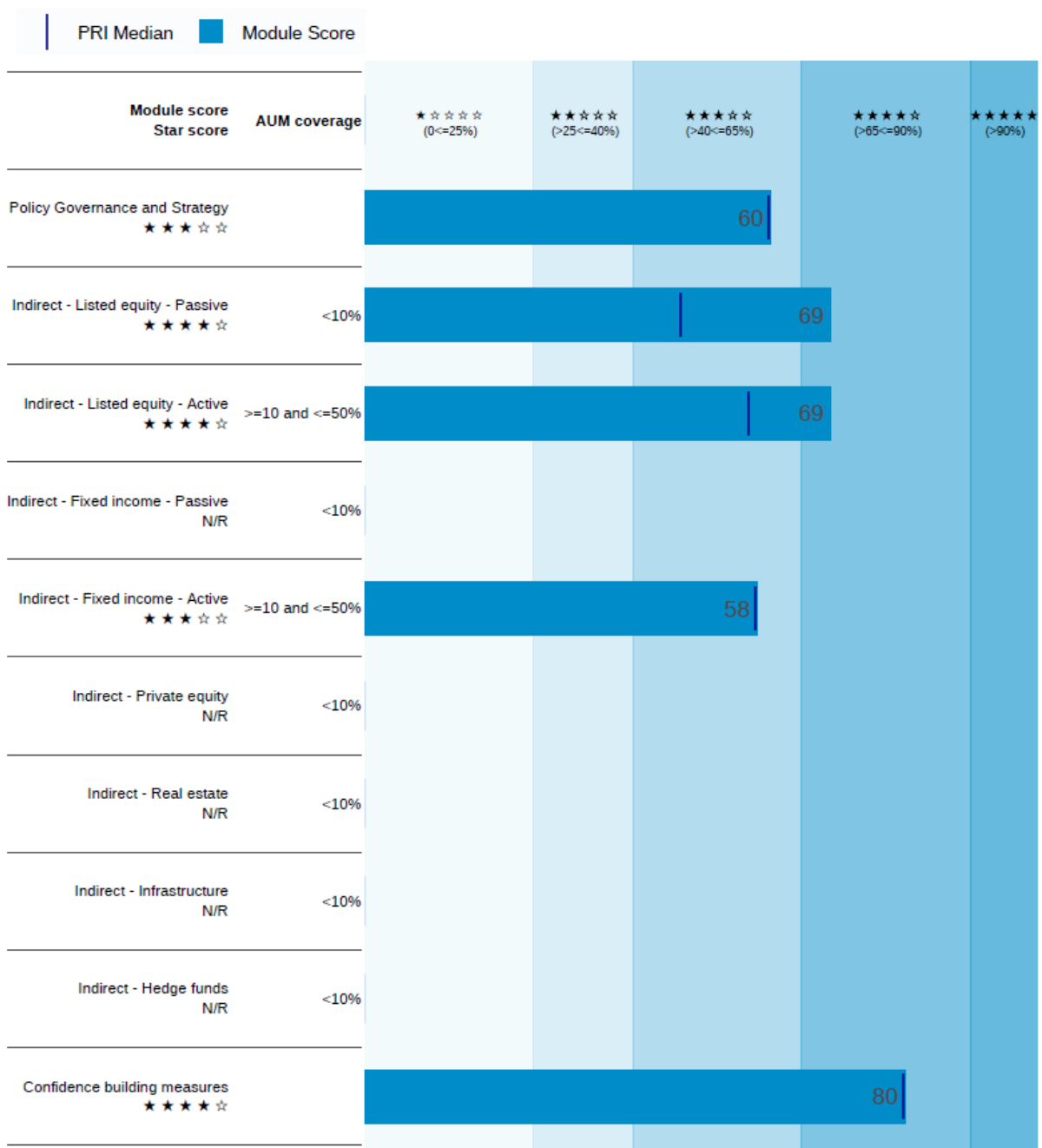
Lífsverk er aðili að samkomulagi við PRI (e. Principles for Responsible Investment) og hefur þar með samþykkt að fylgja sex meginreglum samtakanna. Lífsverk hefur ásamt 12 öðrum íslenskum lífeyrissjóðum skuldbundið sig á vettvangi Climate Investment Coalition (CIC) til að fjárfesta 580 ma.kr. í verkefnum sem tengjast hreinni orku og öðrum umhverfisvænum lausnum fram til ársins 2030, sem mun styðja við markmið Parísarsamkomulagsins og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna (e. Sustainable Development Goals). Sjóðurinn er á meðal stofnaðila IcelandSIF, íslenskra samtaka með þann tilgang að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábygrra fjárfestinga og auka umræðu um ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Þá er Lífsverk aðili að Festu, miðstöð um sjálfbærni frá árinu 2020.

Lífsverk gerðist aðili að PRI (e. Principles for Responsible Investment) áður UN PRI árið 2017. Fyrstu skýrslu um eignasafn Lífsverks var skilað árið 2019 og skilaði Lífsverk skýrslu öðru sinni í apríl 2020. Árin 2021 og 2022 var ekki unnt að skila skýrslu vegna kerfisbreytinga hjá PRI. Árið 2023 var hægt að skila inn skýrslu með upplýsingum um eignastöðu m.v. árslok 2022, en ekki er hægt að sjá samanburð á milli ára vegna fyrrnefndra kerfisbreytinga. Skýrsla PRI endurspeglar skuldbindingu og frammistöðu

í tengslum við ábyrgar fjárfestingar. Einkunnargjöf PRI metur ýmsa þætti ábyrga fjárfestinga, þar með talið hvernig sjóðurinn innleiðir viðmið fyrir umhverfis-, félagsþætti og stjórnarhætti í ákvarðanatöku um fjárfestingar. PRI eru stærsta samvinnuverkefni um upplýsingaöflun ábyrga fjárfestinga í heimi.

Á mynd 1 kemur fram yfirlit um einkunnargjöf PRI fyrir Lífsverk lífeyrissjóð. Miðað er við starfsemi sjóðsins á starfsárinu 2022, þáverandi stefnu sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar og eignastöðu m.v. árslok 2022.

SUMMARY SCORECARD

Mynd 1: Einkunnargjöf PRI fyrir eignasafn Lífsverks árið 2022

Í einkunnargjöf PRI kemur fram að Lífsverk stendur sig ágætlega í samanburði við aðra meðlimi PRI. Á myndinni sést að Lífsverk lífeyrissjóður er jafnstæður meðaltali PRI meðlima þegar kemur að mati á stjórnarháttum og stefnu um ábyrgar fjárfestingar (e. Policy Governance and Strategy) og sömu sögu

er að segja um traust til aðferðafræði um ábyrgar fjárfestingar innan sjóðsins (e. Confidence building measures). Þegar kemur að einkunn PRI á einstökum eignaflokkum þá sést að einkunn skráðrar hlutabréfaeignar í hlutlausri stýringu (e. Listed equity – passive) og í virkri stýringu (e. Listed equity – active) er töluvert yfir meðaltali. Eign sjóðsins í skuldabréfum í virkri stýringu (e. Fixed income – active) er jafnstæð meðaltali annarra meðlima PRI. Lífsverk skráði ekki upplýsingar um aðra eignaflokka, vegna stærðartakmarkana PRI. Markmið samkvæmt stefnu Lífsverks er að fylgja sex meginreglum PRI enda leggja þær grunn að aðferðafræði Lífsverks við að samþætta sjálfbærni viðmið í ákvaðanaferli við fjárfestingar. Sex meginreglur samtakanna eru eftirfarandi:

1. Lífsverk tekur mið af sjálfbærni viðmiðum við greiningu fjárfestingakosta og við ákvarðanatöku.
2. Sjóðurinn mun vera virkur eigandi sem tekur tillit til sjálfbærni viðmiða bæði í stefnu og verki.
3. Kallað verður eftir upplýsingum um frammistöðu út frá sjálfbærni viðmiðum frá fyrirtækjum sem fjárfest er í.
4. Sjóðurinn mun beita sér fyrir viðurkenningu á og innleiðingu meginreglna PRI innan fjármálageirans.
5. Sjóðurinn mun vinna að því að auka áhrif og árangur af innleiðingu meginreglnanna.
6. Sjóðurinn mun upplýsa um starfsemi sjóðsins og framgang við innleiðingu meginreglnanna.

Í viðauka II má sá yfirlit um hlítu Lífsverks við meginreglur PRI, þar kemur fram að hlítu sjóðsins við meginreglurnar er með ágætum mælt með hinum ýmsu mælikvörðum, þó vissulega megi bæta ákveðna þætti en einstaka þætti er ómögulegt að uppfylla sökum smæðar sjóðsins. Í kaflanum, mat á stjórnarháttum og stefnu um ábyrgar fjárfestingar, sem tengist meginreglum 1, 2 og 6 auk almenns hluta voru birtir 36 mælikvarðar í skýrslu PRI um Lífsverk. Sjóðurinn er með fullt hús stiga í 18 mælikvörðum, hluta stiga í tíu mælikvörðum og fyrir átta mælikvarða fær sjóðurinn engin stig. Kaflarnir sem fjalla um eignir sjóðsins, skráð hlutabréf í hlutlausri og virkri stýringu og skuldabréf í virkri stýringu og tengjast meginreglum 1, 2 og 4. Í fyrrnefndum tveimur köflum voru 11 mælikvarðar birtir, þar sem fullt hús stiga er gefið fyrir fimm mælikvarða og hluti stiga fyrir sex mælikvarða en enginn mælikvarði fær ekkert stig. Í síðast nefnda kaflanum eru birtir níu mælikvarðar, þar sem fullt hús stiga er fyrir þrjá þeirra, fimm fá hluta stiga og einn fær ekkert stig. Lokakafli fjallar um traust til aðferðafræði um ábyrgar fjárfestingar innan sjóðsins og þar eru tveir mælikvarðar birtir sem báðir tengjast meginreglu 6, þar sem í öðrum er gefið fullt hús stiga en hluta stiga í hinum. Sjá nánari upplýsingar í viðauka II.

Lífsverk setti sér fyrst stefnu um ábyrgar fjárfestingar árið 2017 og uppfærði hana í mars 2021 áður en til hinnar gagngerðu endurskoðunar kom árin 2022 og 2023 eins og áður sagði. Stefna um ábyrgar fjárfestingar er gefin út á íslensku og ensku og birt á vefsíðu sjóðsins. Starfsárið 2023 verður gert upp til samræmis við nýja stefnu sjóðsins um ábyrgar fjárfestingar.

1. Starfsárið 2023, fjárfestingar og eignasafn

Stefna um ábyrgar fjárfestingar kemur fram í mati á nýjum fjárfestingakostum og eftirliti með fjárfestingum í safni sjóðsins.

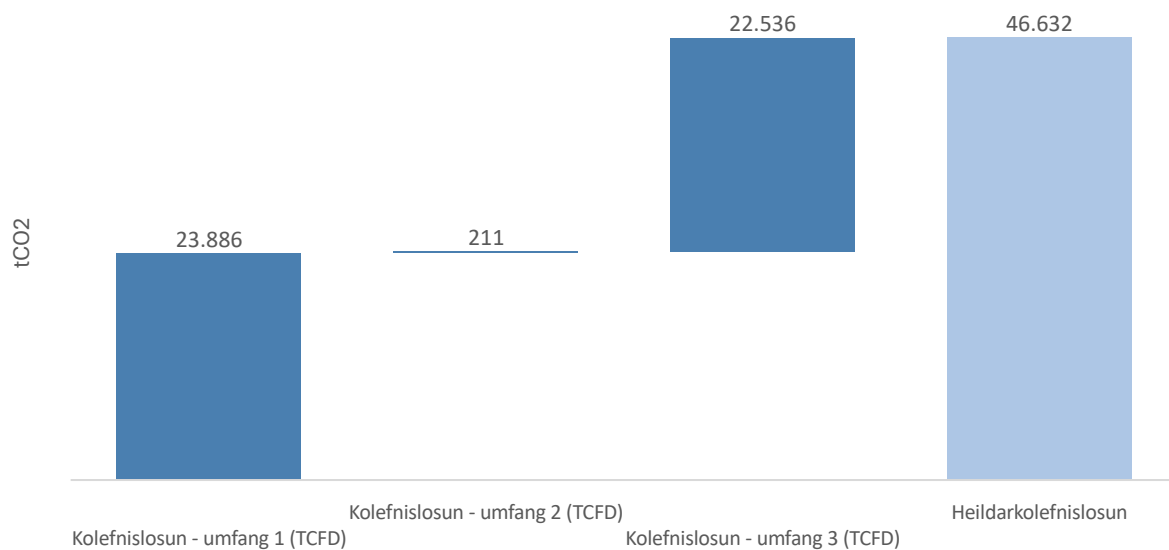
Lífsverk hefur innleitt UFS mat fyrir innlendan hluta eignasafnsins út frá UFS sjónarmiðum. Stuðst er við gögn frá Reitun, sem er greiningar- og matsfyrirtæki sem sérhæfir sig meðal annars í UFS mati fyrir innlendan fjármálamarkað. UFS mat Reitunar leysir af hólmi innra áhættumat fyrir UFS sem

framkvæmt var af starfsmönnum sjóðsins. Auk þess koma gögn frá Reitun í stað kostgæfnisathugunar sem hefur verið send árlega út á útgefendur fjármálagerninga í innlenda eignasafni sjóðsins.

Í nýrri stefnu Lífsverks um ábyrgar fjárfestingar kemur fram að sjóðurinn leggur áherslu á gagnsæi um kolefnisspor eignasafns og vill vinna með fyrirtækjum og samstarfsaðilum við að tryggja gæði gagna og aðferðafræði við útreikninga á kolefnisspori. Markmið til skemmri tíma er að ná utan um upplýsingar um kolefnislosun í innlendu og erlendu eignasafni (umfang 1, 2 og helstu þáttum 3) með það að markmiði að hafa sem áreiðanlegastar upplýsingar um kolefnislosun vegna fjárhagsársins 2023. Með þetta í huga er markmið Lífsverks að fyrirtæki skráð á innlendan hlutabréfamarkað sem fjárfest er í hafi vegna fjárhagsársins 2023 birt upplýsingar um kolefnislosun sína út frá umfangi 1, 2 og helstu þáttum 3. Auk þess að þau hafi sett sér mælanleg og tímasett markmið um að draga úr kolefnislosun og tileinki sér bestu framkvæmd viðmiða um kolefnisjöfnun og hlutleysi.

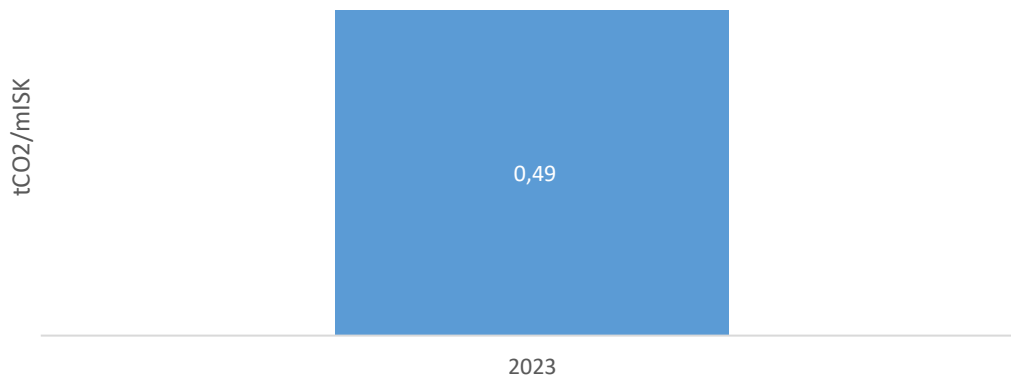
Stuðst var við gögn frá Reitun varðandi kolefnisspor innlendra útgefenda skráðra verðbréfa m.v. starfsárið 2023, en gögnin ná til 30,8% eigna samtryggingardeildar sjóðsins í árslok 2023 þar sem fjöldi undirliggjandi útgefenda var 30, þar með talin öll fyrirtæki skráð á innlendan hlutabréfamarkað sem fjárfest var í. Mynd 2 sýnir heildarkolefnislosun þ.e. kolefnisspor verðbréfa í eigu samtryggingardeildar Lífsverks m.v. árið 2023 vegið m.v. eignarhlut Lífsverks í hverjum útgefenda, auk þess að sýna niðurbrot á umfang, 1, 2 og 3. Þar sést að umfang 1, losun sem verður til við daglegan rekstur af starfsemi fyrirtækis, taldi um 51,2% af heildarlosun. Umfang 2, þ.e. losun vegna orkunotkunar var 0,5% af heildarlosun en losun vegna umfangs 3 var 48,3% af heildarlosun. Umfang 3 nær yfir alla virðisdeju fyrirtækis, losun sem verður til hjá þriðja aðila til að fyrirtæki geti stundað sína starfsemi.

Flestir innlendir aðilar voru enn að þróa umhverfisbókhald sitt á starfsárinu 2023, m.a. að bæta við losunarpáttum og auka gæði gagna með nákvæmari mælingum. 13 útgefendur hafa sett markmið um að minnka kolefnisspor sitt og 12 þeirra hafa nú þegar náð árangri í þeim efnum. Fyrir flesta útgefendur, utan tveggja, þá voru gögn í umhverfisbókhaldi tekin út og staðfest af þriðja aðila. Fyrir einn aðila, þá var umhverfisuppgjörð í heild ekki tekið út en kolefnislosun var tekin út og annar aðili var með takmarkaða staðfestingu á umfangi 1 og 2. Þrír aðilar eru með markmið byggð á vísindalegum grunni staðfest og tveir aðilar stefna á að taka slík markmið upp.

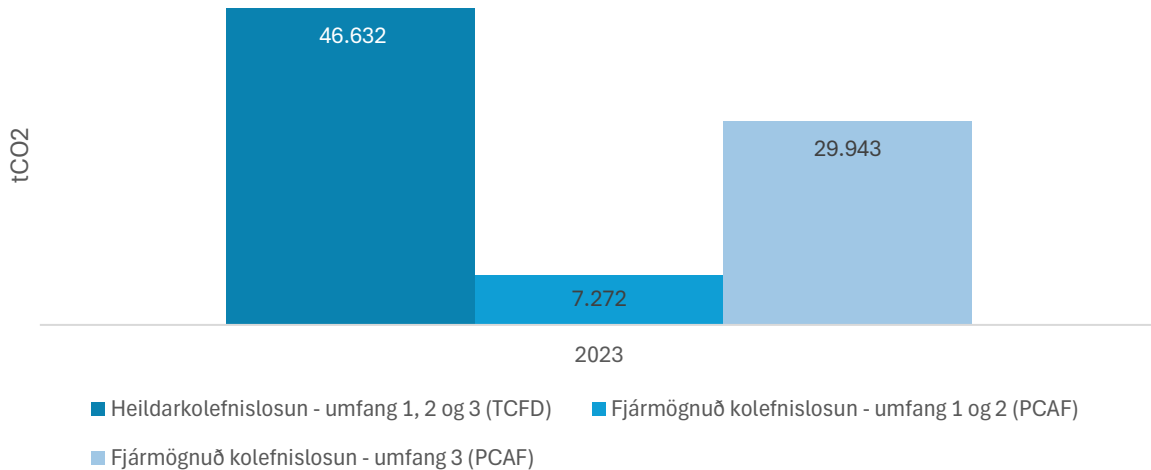
Mynd 2: Kolefnislosun (kolefnisspor) innlendra skráðra útgefenda í eignasafni Lífsverks árið 2023

Mynd 3 sýnir losunarkræfni innlendra skráðra verðbréfa á starfsárinu 2023 sem voru í eignasafni samtryggingardeildar Lífsverks í árslok 2023. Losunarkræfni er mælikvarði á losun miðað við tiltekna einingu. Tölur um losunarkræfni eru byggðar á samanlögðu umfangi 1, umfangi 2 og umfangi 3. Losunarkræfni reiknast sem losun gróðurhúsalofttegunda á valda rekstrarþætti og er sett fram sem tCO₂ í einingu (svo sem tCO₂ í móti heildartekjum). Task Force on Climate-Related Financial Disclosures (TCFD) er frumkvæði af hálfu Fjármálastöðugleikaneftnd (e. Financial Stability Board, FSB) árið 2015. Markmið TCFD er að auka og bæta upplýsingagjöf fyrirtækja um fjárhagsleg áhrif loftslagsbreytinga. Þetta á bæði við um áhættur sem fyrirtæki standa frammi fyrir vegna loftslagsbreytinga og þær tækifæri sem þau geta nýtt sér til að styðja við sjálfbæra þróun. Hér eru umfang 1, 2 og 3 mælt í tonnum af kolefnisígildum á hverja milljón aflaðra tekna undirliggjandi útgefenda. Reikniaðferðin sem sjóðurinn lítur til er skv. TCFD (e. weighted average carbon intensity) sem var 0,49 tCO₂/mISK í lok árs 2023. Ætlunin er að safna frekari gögnum til framtíðarsamanburðar.

Mynd 3: Losunarkræfni innlendra skráðra útgefenda í eignasafni Lífsverks árið 2023

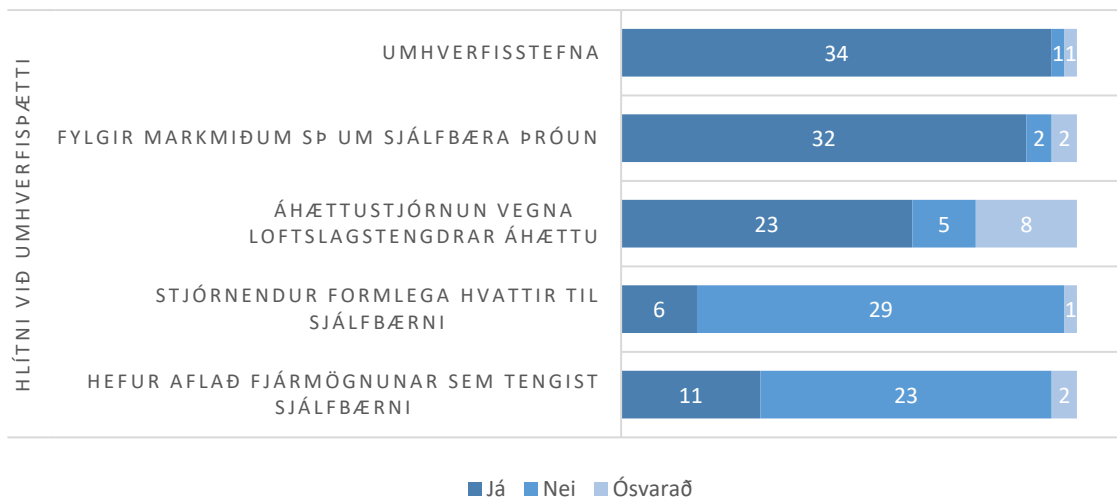
Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) er alþjóðlegur samstarfsvettvangur fjármálafyrirtækja sem hefur það meginmarkmið að samræma mat á umfangi losunar gróðurhúsalofttegunda sem fjármálafyrirtæki fjármagna í gegnum lánveitingar og fjárfestingar. Fjármögnuð kolefnislosun er hugtak sem er notað um óbeina losun gróðurhúsalofttegunda vegna fjárfestinga fjármálafyrirtækja. Fjármögnuð losun er áætluð út frá margfeldi hlutfalls útistandandi upphæðar og undirliggjandi virðis og heildar kolefnislosunar fyrirtækis. Mynd 4 sýnir heildarkolefnislosun m.v. umfang 1, 2 og 3 skv. skilgreiningu TCFD og fjármagnaða kolefnislosun innlendra skráðra verðbréfa skv. skilgreiningu PCAF, skipt annars vegar í umfang 1 og 2 og svo hins vegar í umfang 3. Miðað er við kolefnislosun á starfsárinu 2023 og eignasafn samtryggingardeildar Lífsverks í árslok 2023. Ætlunin er að safna frekari gögnum til framtíðarsamanburðar.

Mynd 4: Heildarkolefnislosun og fjármögnuð kolefnislosun innlendra skráðra útgefenda í eignasafni Lífsverks árið 2023

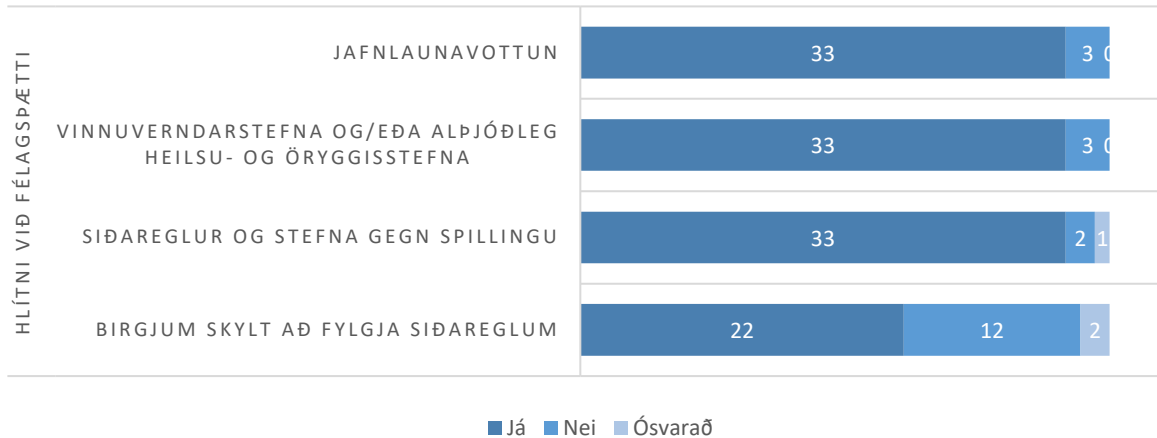
Gerð var úttekt á völdum umhverfis-, félagsþáttum og stjórnarháttum (UFS) í samræmi við stefnu Lífsverks í ábyrgum fjárfestingum tengdri útgefendum fjármálagerninga í innlendu verðbréfasafni sjóðsins.

Niðurstöðu úttektarinnar er að finna á myndum 5, 6 og 7 hér að neðan þar sem sjá má hlítu innlendra útgefenda fjármálagerninga, í eignasafni samtryggingardeildar Lífsverks, við helstu stefnur tengdum UFS málefnum. Fjöldi útgefenda í úttektinni var 36 og skiptist milli innlendra hlutabréfa og skuldabréfa.

Mynd 5: Hlítu útgefenda innlendra fjármálagerninga við valda umhverfisþætti árið 2023

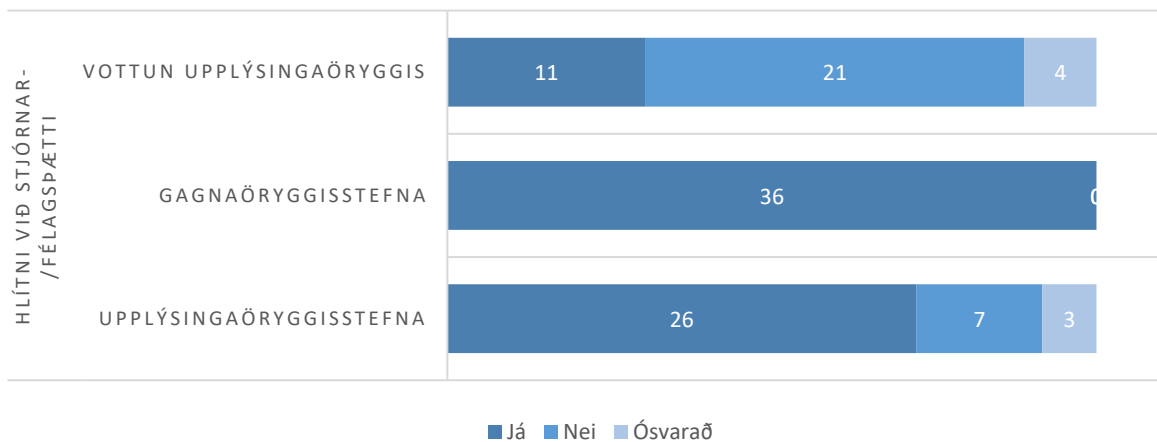
Flestir útgefendur hafa sett sér umhverfisstefnu, 34 af 36 eða 94,4% og aðeins færri fylgja markmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun eða 88,8%. Aðrir þættir hafa minni fylgni en aðeins 6 af 36 eða hjá 16,7% útgefenda voru stjórnendur formlega hvattir til sjálfbærni.

Mynd 6: Hlítني útgefenda innlendra fjármálagerninga við valda félagsþætti árið 2023

Lífswerk leggur áherslu á að fyrirtæki sem fjárfest er í upplýsi á gagnsæjan hátt um hvernig þau stuðli að velferð starfsfólks s.s. með stefnum og viðbragðsáætlunum í öryggis-, jafnréttis- og félagsmálum og ófjárhagslegri upplýsingagjöf þar að lútandi í ársreikningi. Það er ánægjulegt að sjá að 33 af 36 eða 91,7% útgefenda hafa sett sér vinnuverndarstefnu og/eða heilsu- og öryggisstefnu. Sama hlutfall var með jafnlaunavottun og siðareglur og stefnu gegn spillingu.

Stefnt er að, að afla frekari upplýsinga tengdum félagsþáttum í framtíðinni og horft verður til hvernig fyrirtæki vinna að fyrirbyggjandi aðgerðum, forvörnum og fræðslu til að lækka vinnuslysatiðni, sporna gegn mismunun og koma í veg fyrir einelti, kynbundna og kynferðislega áreitni og ofbeldi.

Mynd 7: Hlítني útgefenda innlendra fjármálagerninga við valda stjórnarhætti og félagsþætti árið 2023

Að lokum var tekin út hlítني gagnvart gagnaöryggi sem flokkuð er undir stjórnarhætti og félagsþætti. Þar kemur fram að allir útgefendur hafa sett sér gagnaöryggisstefnu og 26 af 36 eða 72,2% eru með upplýsingaöryggisstefnu. Aðeins 11 eða 30,5% útgefenda hafa aflað sér vottunar á upplýsingaöryggi.

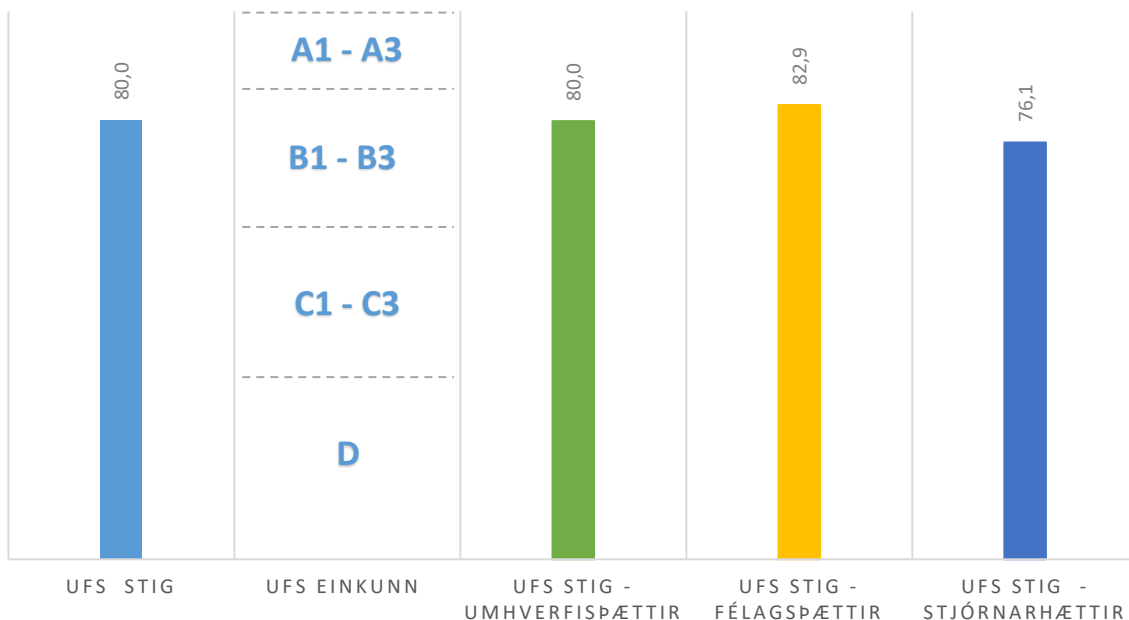
Hluthafastefna er hluti af stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Þar kemur fram að Lífswerk stefnir að því að sækja hluthafafundi þeirra fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Lífswerk leitast við að rýna tillögur stjórnar með upplýstum hætti og tekur sjálfstæða afstöðu til þeirra út frá hagsmunum og stefnumörkun sjóðsins hverju sinni. Lífswerk sækir á hverju ári fjölda aðal- og hluthafafunda innlendra félaga sem sjóðurinn fjárfestir í. Alls sótti Lífswerk 34 aðal- og hluthafafundi tengda starfsárinu 2023; þar af voru 27 aðalfundir vegna starfsársins 2023 (haldir á árinu 2024) og 7 hluthafafundir sem haldnir

voru á árinu 2023. Þar sem ekki var sjálfkjörið greiddi Lífsverk alls 214 sinnum með tillögum stjórnar, tvisvar með eftir að breytingartillaga var lögð fram, fjórtán sinnum sat sjóðurinn hjá en greiddi tíu sinnum á móti tillögum stjórnar. Nánari upplýsingar um atkvæðagreiðslur má finna á heimasíðu Lífsverks <https://www.lifsverk.is/abyrgar-fjarfestingar/medferd-atkvaedisrettar>

Framkvæmt var UFS mat á innlendum eignum samtryggingardeildar Lífsverks lífeyrissjóðs þar sem stuðst var við UFS mat Reitunar á innlendum fjármálamarkaði. Innlendar eignir voru 69,7% heildareigna m.v. árslok 2023, þar af fá 58,5% af innlendum eignum UFS mat frá Reitun eða 40,8% af heildareignum sjóðsins. Á mynd 8 má sjá niðurstöður UFS mats innlands verðbréfasafn samtryggingardeildar Lífsverks skv. mati Reitunar. Niðurstaðan er að vegin heildar UFS stig innlendra eigna Lífsverks er 80,0 þar sem 0 er lægsta og 100 er hæsta einkunn. UFS matið skiptist svo í þrjá undirþætti, þ.e. umhverfisþættir með stig upp á 80,0 félagsþættir með stig uppá 82,9 og og stjórnarhættir 76,1. UFS stigafjöldi er svo varpað yfir í UFS einkunn eins og kemur fram í töflu 1 sem sýnir UFS sjálfbærniskala Reitunar.

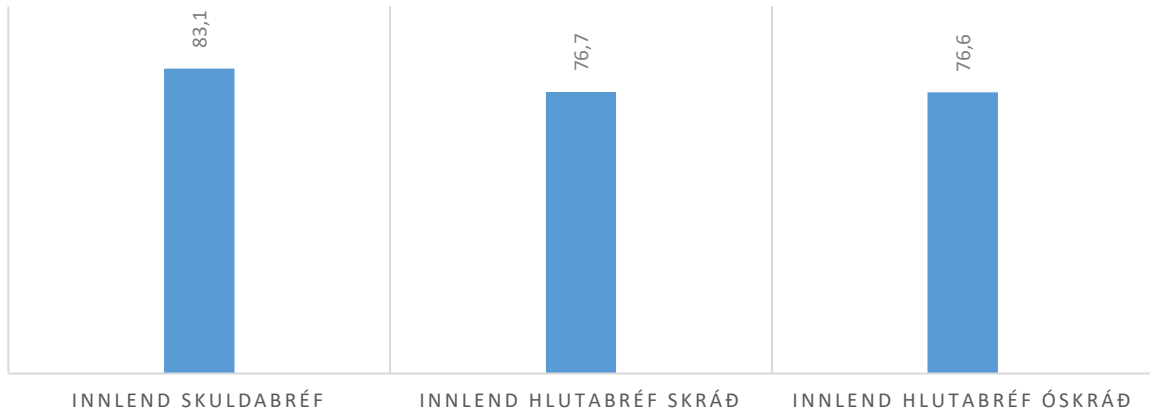
UFS einkunn	UFS stig	Lýsing
A1-A3	100-86	Framúrskarandi
B1-B3	85-60	Gott
C1-C3	59-30	Miðlungs
D	30-0	Slakt

Tafla 1: Sjálfbærniskali Reitunar

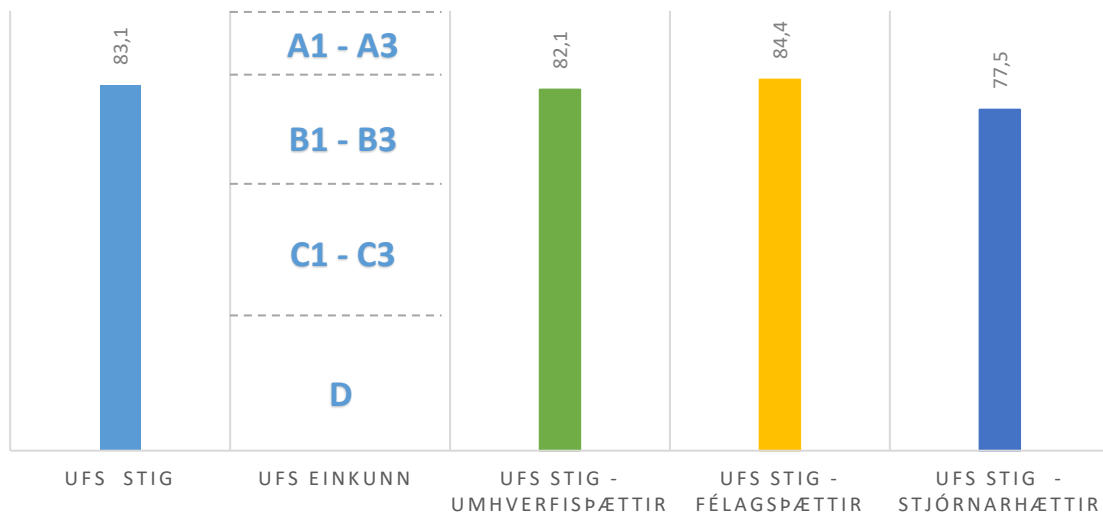
Mynd 8: UFS stig fyrir innlent verðbréfasafn Lífsverks árið 2023

Mikil meirihluti innlendra skráðra hlutabréfa fá UFS mat frá Reitun og sömuleiðis fjöldi útgefenda innlendra skuldabréfa. Vegin UFS stig innlands skuldabréfasafns er 83,1, skráð innlent hlutabréfasafn fær UFS stig uppá 76,7 en óskráð innlend hlutabréf eru með 76,6 eins og sjá má á mynd 9.

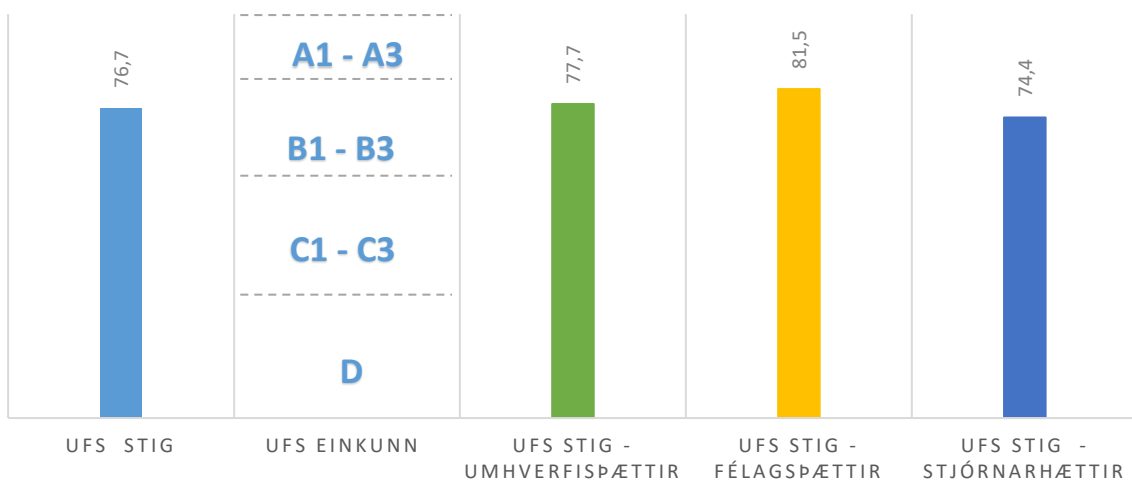

Mynd 9: UFS stig innendra verðbréfasafna Lífsverks árið 2023

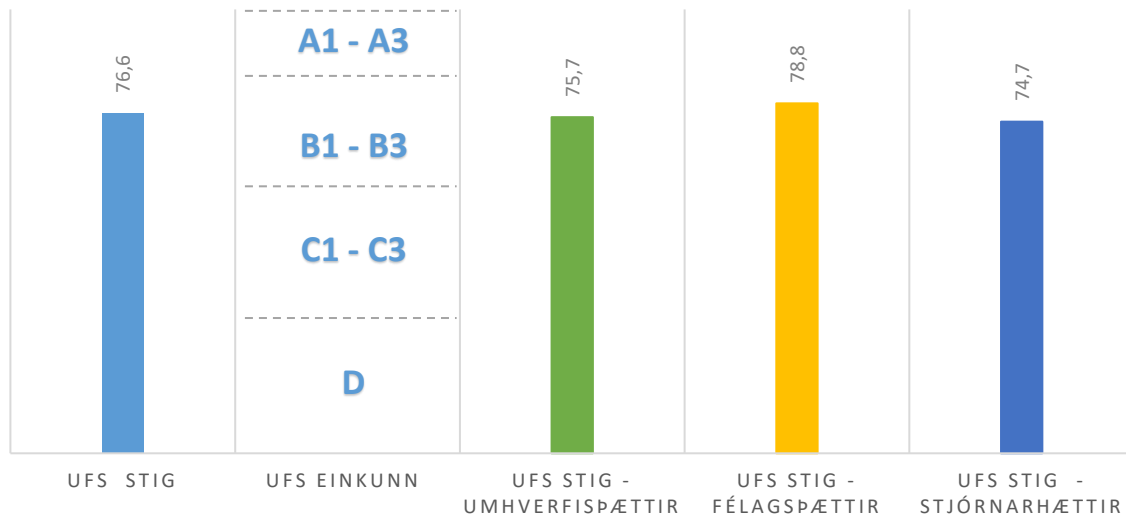
Myndir 10, 11 og 12 gefa nánari innsýn í UFS mat fyrir innlend verðbréfasöfn sjóðsins með mati fyrir hvern undirflokk í innlendu verðbréfasafni samtryggingardeildar Lífsverks lífeyrissjóðs árið 2023.

Mynd 10: UFS stig innendra skuldabréfa árið 2023

Mynd 11: UFS stig innendra skráðra hlutabréfa árið 2023

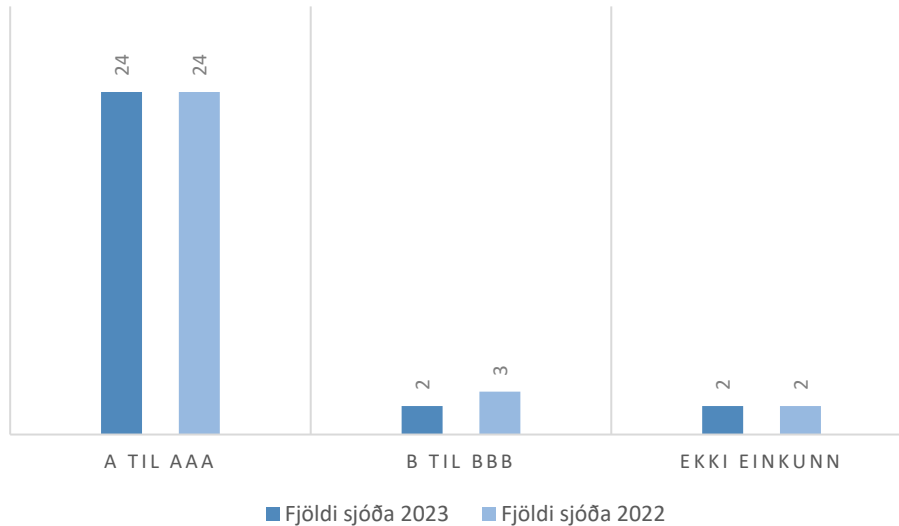
Mynd 12: UFS stig innlendra óskráðra hlutabréfa árið 2023

Græn skuldabréf eru hluti af safni Lífsverks, en það eru skuldabréf sem gefin eru út í þeim tilgangi að fjármagna framkvæmdir eða breytingar sem hafa jákvæð áhrif á umhverfið. Slík skuldabréf eru vottuð fyrir útgáfu og lúta eftirliti yfir líftíma sinn. Í lok árs 2023 voru græn skuldabréf 4,7% af hreinni eign sjóðsins sem er aukning um 1,3% frá árslokum 2022. Samkvæmt fjárfestingarstefnu er stefnan að græn skuldabréf séu 6% af hreinni eign. Græn skuldabréf eru meginuppistaða í grænum fjárfestingum Lífsverks en auk þeirra teljast ákveðnar fjárfestingar í hlutabréfum til grænna fjárfestinga.

Lífsverk fékk nú sem fyrr utanaðkomandi aðila til að gera UFS mat á erlendum hluta eignasafns samtryggingardeildar út frá UFS sjónarmiðum. Annars vegar var gerð UFS samantekt á safni erlendra verðbréfa gegnum kerfi MSCI og hins vegar gerði LGT Capital Partners (LGT CP) UFS úttekt. LGT CP er sjóðastýringarhús með langa hefð í ábyrgum fjárfestingum, en Lífsverk er fjárfestur í einum UFS hlutabréfasjóði LGT.

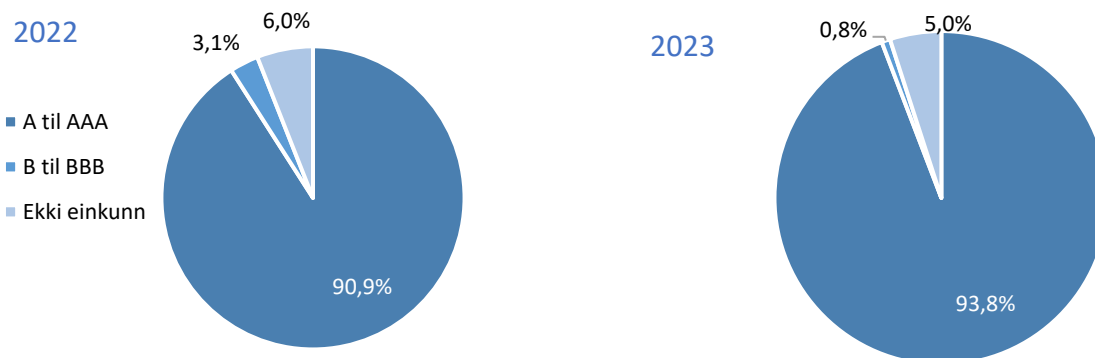
Allt hlutlaust safn erlendra hlutabréfasjóða er í UFS vísitölusjóðum, auk þess að Lífsverk er fjárfestur í UFS útgáfu sérgreinds safns erlendra hlutabréfa og hluti virkra erlendra hlutabréfa- og skuldabréfasjóða eru sérstakir UFS sjóðir, t.d. LGT Sustainable Equity Fund og PIMCO Climate Bond Fund.

Samtals voru 28 erlendir skráðir verðbréfasjóðir í eigu samtryggingardeildar Lífsverks, þar af voru 13 sem tilheyra sérgreindu safni í stýringu hjá GAM. Af þessum 28 sjóðum þá voru 24 sjóðir með A til AAA UFS einkunn frá MSCI sem er óbreytt milli ára en þar með er ekki öll sagan sögð. AAA er hæsta UFS einkunnin sem MSCI gefur. Fyrir ári síðan þá voru 11 sjóðir með þá einkunn en nú var enginn sjóður með hæstu einkunn þrátt fyrir að Lífsverk hafi ekki breytt eignum sínum. Ástæðan er að MSCI breytti einkunargjöf sinni á árinu 2023 þar sem það er orðið erfiðara að fá AA eða AAA einkunn, en einkunnir tuga þúsunda sjóða voru lækkaðar í kjölfar þessara breytinga og þar á meðal eru sjóðir í eigu Lífsverks.

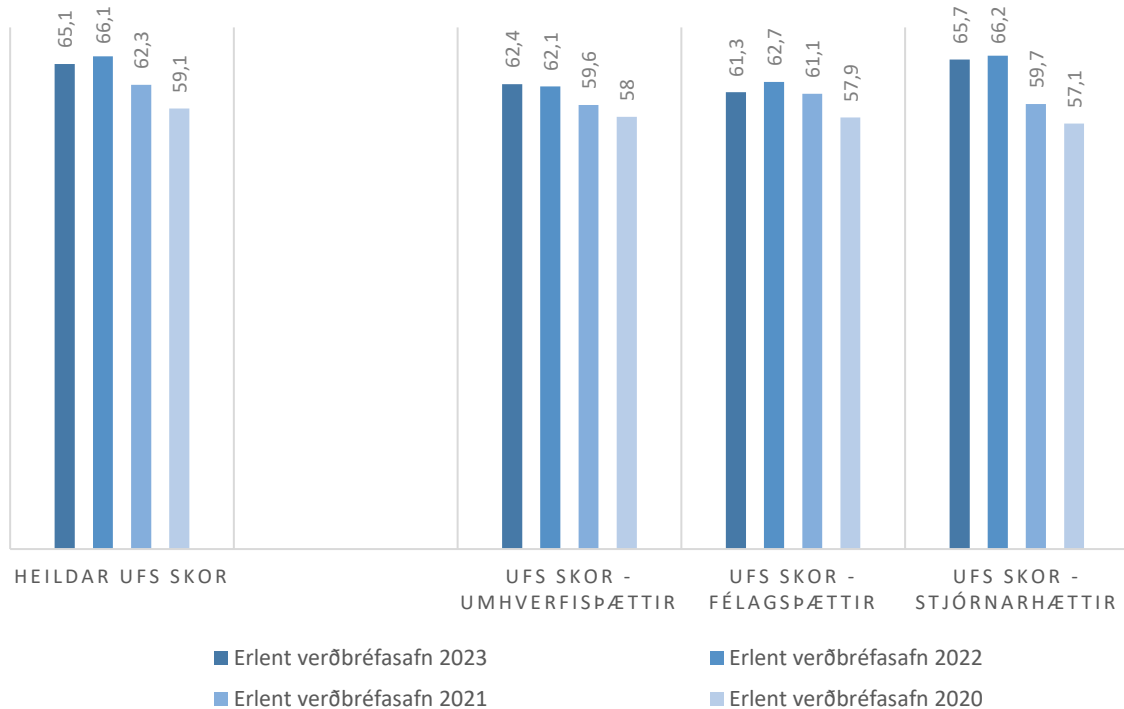
Mynd 13: UFS einkunn erlendra verðbréfasjóða Lífsverks árin 2022 og 2023

Horft til eignaskiptingar verðbréfasjóða þá voru 93,8% eigna í erlendum verðbréfasjóðum með UFS einkunn á bilinu A til AAA í árslok 2023, samanborðið við 90,9% eigna árið áður eins og sést á mynd 14.

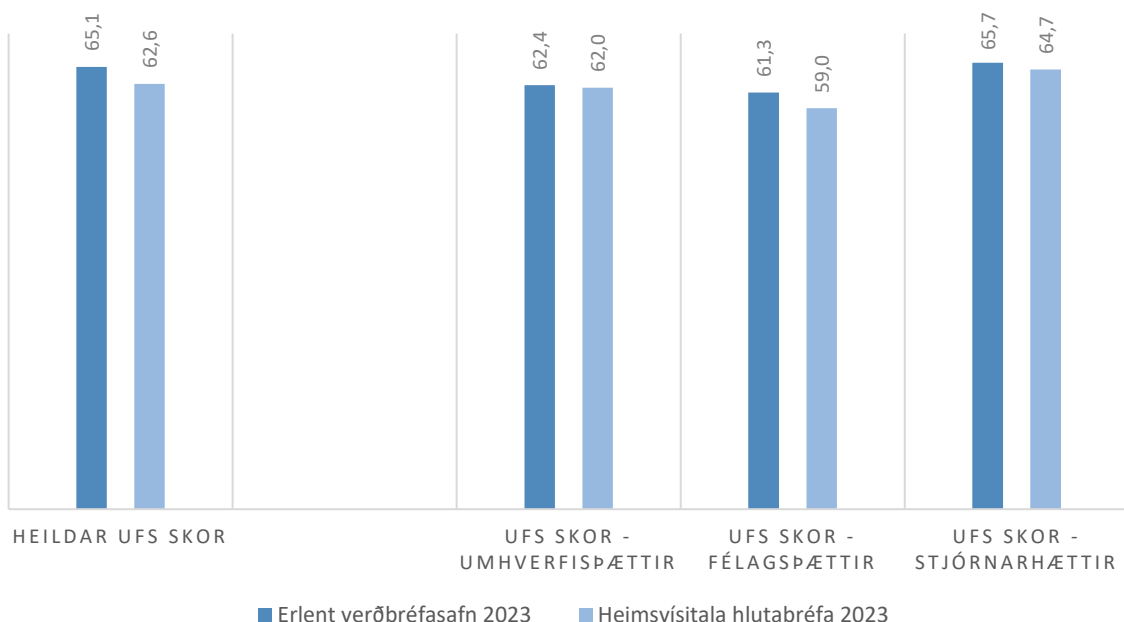
Mynd 14: UFS einkunn erlendra verðbréfasjóða Lífsverks m.v. eignaskiptingu árin 2022 og 2023

Úttekt LGT gefur innsýn í erlent eignasafn samtryggingardeildar sjóðsins fyrir árin 2020 – 2023, sjá mynd 15. Þar sést UFS skor fyrir heildarsafn og undirþættina; umhverfis-, félagsþættir og stjórnarhættir, 0 er lægsta skorið og 100 er hæsta. Helstu niðurstöður sýna að heildar UFS skor fyrir erlent verðbréfasafn hefur hækkaði jafnt og þétt frá 2020 til 2022 þar til 2023 þegar það lækkaði lítillega. Stjórnarhættir og félagsþættir hafa sömuleiðis hækkað árin 2020 til 2022 þar til lítillæg lækking varð 2023 en umhverfisþættir hafa hækkað öll árin.

Mynd 15: UFS skor erlends verðbréfasafns Lífsværks árin 2020 til 2023

Þegar erlent verðbréfasafn Lífsværks er borið saman við heimsvísitölu hlutabréfa á árinu 2023, eins og sjá má á mynd 16, þá kemur í ljós að eignasafn Lífsværks er með hærri heildar UFS skor en heimsvísitalan og sömuleiðis með hærri skor í öllum undirþáttunum sem snúa að stjórnarhættum, félags- og umhverfispáttum.

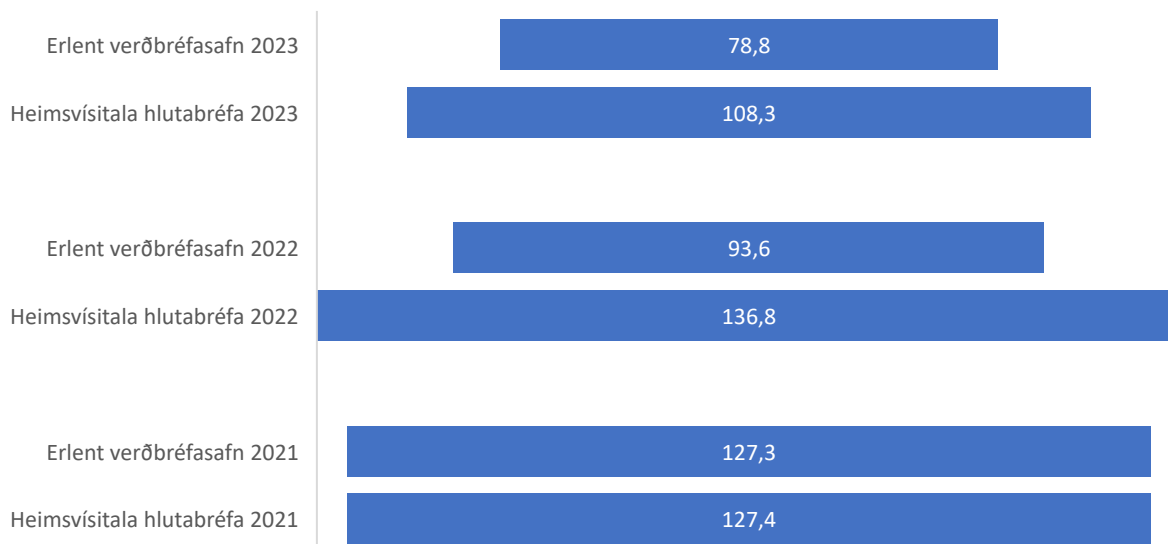
Mynd 16: UFS skor erlends verðbréfasafns samanborið við heimsvísitölu hlutabréfa árið 2023

Auk UFS skors var gerð mæling á nokkrum völdum mælikvörðum tengdum umhverfismálum eins og tafla 3 sýnir. Í erlendu verðbréfasafni Lífsværks þá minnkuðu undirliggjandi félög kolefnislosun, vatnsnotkun og magn sorps en orkunotkun jókst aðeins milli ára.

	Kolefnislosun (Metric tonn Co2)	Orkunotkun (MW stundir)	Vatnsnøktun (Cubic metrar)	Sorpframleiðsla (Metric tonn)
Erlent verðbréfasafn 2023	78,8	190,2	752,0	36,9
Erlent verðbréfasafn 2022	93,6	189,8	831,6	71,7

Tafla 3: Valdir umhverfismælikvarðar erlends verðbréfasafns Lífsverks árin 2022 og 2023

Eins og áður sagði þá leggur sjóðurinn áherslu á gagnsæi um kolefnisspor eignasafns. Markmið til skemmri tíma er að ná utan um upplýsingar um kolefnislosun í innlendu og erlendu eignasafni (umfang 1, 2 og helstu þáttum 3) með það að markmiði að hafa sem áreiðanlegast upplýsingar um kolefnislosun vegna fjárhagsársins 2023. Í stefnunni kemur fram að Lífsverk muni leitast við að samstarfsaðilar, s.s. innlend og erlend sjóðafyrirtæki séu með sambærileg markmið og upplýsi Lífsverk um framvindu slíkra mála, vegna fjárhagsársins 2023. Á mynd 17 sést kolefnislosun erlends verðbréfasafns samtryggingardeildar Lífsverks, mælt sem kolefnisígildi á milljón dollara af tekjum undirliggjandi félaga (e. per USD 1 m of revenue in metric tonn Co2 p.a). Á myndinni kemur fram að undirliggjandi félög í eigu samtryggingardeildar Lífsverks minnkuðu kolefnislosun milli árunna 2021, 2022 og 2023 auk þess sem losun þeirra drógst meira saman en kolefnislosun undirliggjandi félaga í heimsvísitölu hlutabréfa.

Mynd 17: Kolefnislosun erlends verðbréfasafns samanborið við heimsvísitölu hlutabréfa árin 2021 til 2023

2. Atvik sem áttu sér stað á árinu og brutu mögulega gegn stefnu Lífsverks

Lífsverk vaktar og heldur skrá yfir þau atvik sem koma upp, þar sem grunur er um brot á stefnu Lífsverks um ábyrgar fjárfestingar. Engin slík atvik komu upp á árinu sem ástæða þótti til að kanna nánar.

3. Ábyrgð í rekstri og umhverfi

Unnið er að lágmarkun pappírnotkunar, rusl er flokkað á vinnustað og því fargað á umhverfisvænan hátt og starfsmenn nýta sér vistvæna ferðamáta til og frá vinnu, svo sem göngu, hjól eða rafknúin ökutæki. Lífsverk kolefnisjafnar flugferðir starfsmanna vegna vinnu.

4. Lokaorð

Á árinu 2022 og 2023 var farið í gagngera endurskoðun á stefnu sjóðsins í ábyrgum fjárfestingum og lauk þeirri vinnu í maí 2023. Innleiðingarferli nýrrar stefnu um ábyrgar fjárfestingar hófst á árinu 2023 og stendur hún enn yfir. Innleiðingin fól í sér mati á hvaða aðferðarfræði skuli beita við UFS mat sem fólst m.a. í skoðun greiningartóla og aðferðafræða utankomandi aðila sem bjóða upp á sjálfbærni greiningar og UFS mót. Gengið var frá samningi við Reitun sem er greiningar- og matsfyrirtæki sem sérhæfir sig meðal annars í UFS mati fyrir innlendan fjármálamarkað. Innanhúss þróun hefur sérstaklega verið beint gagnvart uppbyggingu gagnagrunna um sjálfbærni upplýsingar. Auk þess var unnið að því hvernig upplýsingar eru og verða settar fram í skýrslu um framkvæmd stefnunnar en fyrsta skrefið í þeirri framsetningu má sjá í þessari skýrslu. Þróun þeirra vinnu heldur áfram. Innleiðingin felur einnig í sér gerð verklagsreglna um framkvæmd stefnunnar. Vinnan er samvinna eignastýringar og áhættustjóra.

Viðauki I: Yfirlit um innleiðingu reglugerðar um upplýsingagjöf tengda sjálfbærni á sviði fjármálaþjónustu

Staða Lífsverks lífeyrissjóðs gagnvart innleiðingu reglugerðar (ESB) 2019/2088 um áhættu tengda sjálfbærni og veitingu upplýsinga sem tengjast sjálfbærni í tengslum við fjármálaafurðir (e. Sustainable Finance Disclosure Regulation, SFDR) er eftirfarandi:

3. grein reglugerðarinnar fjallar um gagnsæi í áhættustefnu um sjálfbærni. Stjórn Lífsverks lífeyrissjóðs samþykkti á árinu 2023 nýja stefnu um ábyrgar fjárfestingar þar sem hin nýja stefna skilgreinir sjálfbærni viðmið í fjárfestingum og áhættustýringu sjóðsins þar sem áhætta tengd sjálfbærni er felld inn í ákvarðanir tengdar fjármálaafurðum. Stefnan er birt á vefsíðu sjóðsins, á íslensku og ensku.

4. grein fjallar um gagnsæi í tengslum við neikvæð áhrif á sjálfbærni á einingastigi. Lífsverk lífeyrissjóður hefur ekki mælt neikvæð áhrif fjárfestingaákvæðana á sjálfbærniþætti t.a.m. vegna þess að gagnagæði á markaði tengd fjármálaafurðum eru ekki nægjanleg og samræmd aðferðarfræði ekki til staðar. Lífsverk mun leitast við, í samstarfi við aðila á fjármálamarkaði, að safna gögnum og sammælast um aðferðarfræði þannig að upplýsingagjöf um gagnsæi í tengslum við neikvæð áhrif á sjálfbærni verði markviss.

5. grein fjallar um gagnsæi starfskjarastefnu í tengslum við hvernig áhætta tengd sjálfbærni er felld inn. Starfskjör starfsmanna Lífsverks lífeyrissjóðs eru ekki tengd mælikvörðum um áhættu tengda sjálfbærni.

6. grein reglugerðarinnar tekur á gagnsæi í tengslum við hvernig áhætta tengd sjálfbærni er felld inn í fjárfestingarákvarðanir. Þessi grein á ekki við samtryggingardeild Lífsverks lífeyrissjóðs en nær til séreignardeilda sjóðsins. Lífsverk lífeyrissjóður útvistaði eignastýringu séreignadeilda sjóðsins til Kvikú eignastýringar á starfsárinu 2023 og vísar til yfirlýsingar fyrirtækisins um áhættu tengda sjálfbærni. Lífsverk tók við stýringu séreignadeilda sjóðsins 1. júlí 2024. Fjárfestingar sem eru undirliggjandi í séreignardeildum, Lífsverk 1, 2 og 3 taka ekki tillit til viðmiða ESB fyrir umhverfislega sjálfbæra atvinnustarfsemi. Séreignaleiðir sjóðsins flokkast því sem 6. greinar fjármálaafurðir. Frekari upplýsingar er að finna á sérstöku upplýsingablaði hvernar séreignarleiðar inni á vefsíðu sjóðsins.

7. grein fjallar um gagnsæi í tengslum við neikvæð áhrif á sjálfbærni á stigi fjármálaafurða. 7. greinin á ekki við samtryggingardeild Lífsverks lífeyrissjóðs en nær til séreignardeilda sjóðsins. Lífsverk lífeyrissjóður útvistaði eignastýringu séreignadeilda sjóðsins til Kvikú eignastýringar á starfsárinu 2023 og vísar til yfirlýsingar fyrirtækisins um áhættu tengda sjálfbærni. Lífsverk tók við stýringu séreignadeilda sjóðsins 1. júlí 2024. Frekari upplýsingar er að finna á sérstöku upplýsingablaði hvernar séreignarleiðar inn á vefsíðu sjóðsins.

Aðrar greinar reglugerðar (ESB) 2019/2088 um áhættu tengda sjálfbærni og veitingu upplýsinga sem tengjast sjálfbærni í tengslum við fjármálaafurðir eiga ekki við um Lífsverk lífeyrissjóð og því verður ekki fjallað frekar um þær.

Viðauki II: Yfirlit um hlítni Lífsverks við meginreglur PRI fyrir árið 2022

Kafli (section)	Mælikvarði (indicator)	Meginreglur PRI						Almennt (general)
		1	2	3	4	5	6	
		<p>Lífsverk tekur mið af sjálfbærni við greiningu fjárfestingarkosta og við ákvarðanatöku.</p> <p>Sjóðurinn mun vera virkur eigandi sem tekur tillit til sjálfbærni viðmiða bæði í stefnu og verki.</p> <p>Kallað verður eftir upplýsingum um frammistöðu út frá sjálfbærni viðmiðum frá fyrirtækjum sem fjárfest er í.</p> <p>Sjóðurinn mun beita sér fyrir viðurkenningu á og innleiðingu meginreglna PRI innan fjármálageirans</p> <p>Sjóðurinn mun vinna að því að auka áhrif og árangur af innleiðingu meginreglnanna.</p> <p>Sjóðurinn mun upplýsa um starfsemi sjóðsins og framgang við innleiðingu meginreglnanna.</p>						
Mat á stjórnarháttum og stefnu um ábyrgðar fjárfestingar	PGS 1	100/100						
	PGS 2	99/150						
	PGS 3						25/100	
	PGS 5		150/150					
	PGS 6		150/150					
	PGS 8	150/150						
	PGS 9	99/150						
	PGS 10		150/150					
	PGS 10.1		100/100					
	PGS 11	100/100						
	PGS 11.1		150/150					
	PGS 12	100/100						
	PGS 14	0/200						
	PGS 16						200/200	
	PGS 17						0/200	
	PGS 20	100/100					100/100	
	PGS 21	150/200						
	PGS 22		200/200					
	PGS 24		100/200					
	PGS 31		0/200					
	PGS 32		0/100					
	PGS 33		132/200					
	PGS 33.1		75/100					
	PGS 34		90/200					
	PGS 36		50/100					
	PGS 37		100/100					
	PGS 39		200/200					
	PGS 39.1		66/200					
	PGS 39.2		132/200					
	PGS 41							200/200
	PGS 41.1							200/200
	PGS 43							0/200
PGS 44							0/200	
PGS 45							124/200	
PGS 46							0/200	
PGS 47		0/200						

Full stig

Hluta stig

Engin stig

Kafli (section)	Mælikvarði (indicator)	Meginreglur PRI							
		1	2	3	4	5	6		
		Lífsvæðing tekur mið af sjálfbærni við greiningu fjárfestingarkosta og við ákvarðanatöku.							
		Sjóðurinn mun vera virkur eigandi sem tekur tillit til sjálfbærni við bæði í stefnu og verki.							
		Kallað verður eftir upplýsingum um frammiðstöðu út frá sjálfbærni viðmiðum frá fyrirtækjum sem fjárfest er í.							
		Sjóðurinn mun beita sér fyrir viðurkenningu á og innleiðingu meginreglna PRI innan fjármálagættans							
		Sjóðurinn mun vinna að því að auka áhrif og árangur af innleiðingu meginreglnanna.							
		Sjóðurinn mun upplýsa um starfsemi sjóðsins og framgang við innleiðingu meginreglnanna.							
		Almennt (general)							
Skráð hlutabréfaeign í hlutlausri stýringu	SAM	1				100/100			
	SAM	5				67/150			
	SAM	6				39/150			
	SAM	7				45/150			
	SAM	8				82/150			
	SAM	9				150/150			
	SAM	12	113/150						
	SAM	13	150/150						
	SAM	14	150/150						
	SAM	16				150/150			
SAM	17	20/100							
Skráð hlutabréfaeign í virkri stýringu	SAM	1				100/100			
	SAM	5				67/150			
	SAM	6				39/150			
	SAM	7				45/150			
	SAM	8				82/150			
	SAM	9				150/150			
	SAM	12	113/150						
	SAM	13	150/150						
	SAM	14	150/150						
	SAM	16				150/150			
SAM	17	20/100							
Skuldabréfaeign í virkri stýringu	SAM	1				100/100			
	SAM	5				67/150			
	SAM	6				39/150			
	SAM	8				82/150			
	SAM	9				150/150			
	SAM	12	113/150						
	SAM	13	0/150						
	SAM	16				150/150			
	SAM	17	20/100						
Traust til aðferðar æði um ábyrgð	CBM	1						99/150	
	CBM	6						100/100	
		Full stig	Hluta stig	Engin stig					